Cuma

Yıl: 2 — Sayı: 63
12 Ağustos 1949 Cuma

İdarehane: Ankara
cad. No: 83 İstanbul
Telefon: 23088

FİYATI 10 KURUŞ

Hürbilek

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

Abonelerimize

Gazeteleri zamanında veya bir etlerine gelmeyen abonelerimizin durumu mektupla veya telefonla bize bildirmelerini rica ederiz.

Kanun Memleketi olan Türkiyede

Kanunların Girmediği Yer!..

Vergi kaçakçılığının, işçi hak ve hukukunun hiçe sayılmasının tipik misallerini Mahmutpaşada bol bol görmek mümkündür. İş Kanununu tadil edecek tasarının biran evvel kanunlaşması lâzımdır.

Bundan önceki sayılarımızda muhtelif vesilelerle, iş hayatını düzenlemek üzere vazedilen kanunların zaman zaman nasıl ihlâl edildiğini misallerle nakletmiş ve ilgililerin dikkatlerini çekmiştik. Bu neşriyatımız üzerine ilgili makam veya şahısların harekete geçtiklerine dair ortada en ufak bir emare daha göremiyoruz. Fakat herşeye rağmen misalleri neşretmekte devam edecegiz. Bu defa bazı kanun maddelerinin değil, bilumum kanunların hiçe sayıldığı, daha açık ifadesi ile bir kanun memleketi olan Türkiyemiz. de kanunların girmediği bu yer ve vaktadan bahsedeceğiz: MAHMUTPAŞA.

Bilhassa dokuma tezgâhlarının toplandığı Mahmutpaşanın bugünkü manzarası şöyle hülâsa edilebilir.

1 — Burada Devlet hazinesine girmesi icabeden büyük miktarda paranın çalındığı yani apaçık vergi kaçakçılığı yapıldığı meydandadır. Vergi kaçakçılığı için türlü yollar vardır. Bunlardan bir tanesi koskocaman bir mensucat fabrikasının hısım, akraba ve dostlar arasında tezgâhlara parçalanarak atölyeler haline ircadır. Tabii bu taksim ve parçalama zahiridir ve sadece resmî makamlara karşıdır. Haddizâtında birçok tezgâhın sahibi tektir ve ortadaki bir atölye değil mensucat fabrikasıdır.

2 — Mahmutpaşadaki atölyelerde (!) iş kanunu da yoktur. İşçiler istikballeri söyle dursun bugünkü durumlarından bile emin değillerdir. İşveren istediği dakikada kolundan tutar ve kapıdışarı eder. Mesai zamanı da bahis mevzuu değildir. En az 12 saat olmak üzere 18—20 saat çalışan işçiler çoktur. Bu kadar faz la çalışma sonunda alınan ücret bugünkü hayat standardı karşısında iç nufusu bir ailenin geçimi için hiç kâfi değildir.

3 — Han köşelerine sıkıştırılmış olan bu kabil atölyelerin müşterek karekterleri vardır. Köhneleşmiş ve asırları yıprattığı duvarlar, havasızlık, bol rutubet, yosyolar ve kaçtanlık. Bu şerait altında bu gibi işyerlerinde sıhhat kaidelerinden bahsetmek, hırsızlık kanununun tatbikini istemek gülünç bir temenni olacaktır. Hanların küf kokan bu odalarında pislikle haşır neşir olmak zorunda kalan işçi, mesai saati bitince banyo değil, elini yüzünü yıkıyacak bir musluk bulamamaktadır. İşçi, elinin yüzünün, işinden çok iş yerinin eseri olan pisliği ile

(Devamı 4 üncü sahifede)

Mensucat sanayiimiz

Memleketimizde en ileri ve en geniş sanayi kolu mensucattır. Yalnız İstanbulda mensucat sanayinde 30-40 bin işçi çalışmaktadır. Buna mukabil en çok buhran damesuncat sanayiinde oluyor zaman geliyor, ölülerimizi saracak kefen bulamıyoruz. Bir karış beş parçası vesaika ile temin ediliyor. Kumaş fiatları alabildiğine yükseliyor ve nerede ise adem baba gibi dolaşmak tehlikesinemaruz kalıyoruz.

Fakat, birden hava değişiyor ve piyasa yerli ve pamuklu mensucat ile doluyor. Fiatlar düşüyor. Fabrikalar stoklarını satamıyor kapanıyor veya tensikat yapmak zorunda kalıyor. Bir işsizlikte başlıyor.

Resmi ağızların söylediklerine göre, Türkiyede, istihlâk olan mensucatın ve cak yarısını yerli sanayiimiz karşılıyormuş. Bu vaziyete göre mensucat sanayi inkişafı milleti bir iş kolundan ve Türkiyede daha bir bu kadar fabrika kurulabilir. kaldı ki, gaye yalnız memleketin ihtiyacını karşılamak değil, ihracat yapabilecek duruma gelmektir.

Yurdumuzda pamuk yetişiyor. Yün ise bol bu iptidai maddelerimizi hariçe satıyor ve dokunmuş mal satın alıyoruz. Şimdiki mensucat sanayiimizin ipliğe ihtiyacını bile karşılayamıyoruz. Ve fabrikalarımızın çoğu iptik ukuntusu çekiyor .

Hiç değilse dokuma fabrikalarımıza yeterek kadar iptik imal edebilsek!

Harp içinde yine bu sanayiden bol para kazanmış zenginlerinde var. Bunlar, paralarını bu işe niçin yatırmıyorlar?

Ithalât ve ihracat işlerinde daha kolay para kazandıklarını biliyoruz. Fakat bu kazanç İşletmek ehvetle daha kâlitelidir. Aportmen yapıyor tekar takar kira almıyor beceremez. Fakat, bu memlekete karşı onların da bir vazifesi olacak gerek.

Bunlarıyı kendilerine hatırlatmak istiyoruz.

HÜR BİLEK

İşçinin mesken meselesi hal yolunda

İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı'nın beyanatı

İstanbulun 18 yerinde dar gelirliler için ucuz ve taksitle arsa verilecek işçi mahalleleri kurmak üzere Çalışma Bakanının tetkikleri

Dar gelirli evsiz vatandaşları mesken sahibi yapmak için bina yapımını teşvik kanunu ile Ankara ilk

B. Ali Rıza Arı

için teklif edilip diğer vilâyetlerden de istiyenler, teşmili kararlaştırılan iki kanun geçen çalışma devresinde Büyük Millet Meclisinden çıkmıştı. Bilhassa ikinci kanununun İstanbul vilâyetine de teşmili bir çok dar gelirli vatandaşlar arasında işçileri de çok yakından ilgilendirmektedir.

Bir çok yapı kooperatifler ve arada bilhassa Yuva Yapı kooperatifi küçük çaptı halk tipi evler inşası üzerinde bazı hazırlıklarda bulunmaktadırlar. Bu hususlardaki çalışmaları yakından takip eden İstanbul Millet vekili ve Yuva yapı kooperatifi kurucularından B. Ali Rıza Arı'dan malûmat rica ettik. Ehemmiyetine binaen aldığımız malûmatı aynen sütünlarımıza geçiriyoruz:

(Bina yapımını teşvik kanunu ile Ankara belediyesi için teklif edilip diğer vilâyetlerden de istiyenler teşmili kabul edilen iki kanunun T. B.M.M. den çıktığını biliyorsunuz. Bu ikinci kanuna göre, belediye hudutları içinde Millî emlâke ait boş

(Devamı 3 üncü sayfada)

Adana inşaat işçilerinin toplantısı

Üyeler sendika Yönetim kurulunun çalışmadığını, kongreye rapor dahi sunmadığını söyliyerek Yönetim kurulunu azlettiler.

Adana (özel) Adana inşaat İşçileri Sendikası Genel kurul toplantısı Halkevi salonunda yapılmıştır. Kongreyi Yönetim kurulu üyelerinden Bayram Yücedemir açmış ve hazır bulunanları Atatürk'ün manevi huzurunda bir dakika ihtiram sükûtuna davet etmiştir. Müteakiben kongre Başkanlığına Hasan Örgüneş, Başkan vekilliğine Hamit Altındağ, kâtipliklere de Ahmet Alsaç ve Abdullah Gümüşay seçilmişlerdir. Üyeler Yönetim kurulunun kongreye ne hesap ne de faaliyet raporu okumadığını, binaenaleyh neyin ve nasıl müzakere edileceğini sordular ve Sendikalar kanununun bunu müsait olmadığını izah ettiler. Bu arada bir üye Yönetim kurulunun toptan azlini teklif etti ve teklif kabul edildi.

Başkanlığa Hamit Altındağ seçildi.

Yapılan seçim sonunda Yönetim kuruluna Abdullah Gümüşay, Ahmet Alsaç, Beşir Bayraktar, Hamdi Köseoğlu, Cumali Ünverdi, İzzet Yarasır ve Mustafa Sünbülü getirildi.

Yeni Yönetim kurulu kendi arasında iş bölümü yaparak Abdullah Gümüşay umumi katipliğe, Ahmet Alsaç veznedarlığa, Beşir Bayraktar ile Kerim Ertik de üyeliklere seçilmişlerdir.

Sendika müzakere heyeti için yapılan seçimde müzakere komisyonuna şunlar seçildiler: Kâmil Kılıç, Mustafa Yalın, Yusuf Mutlutürk, Vahit Özdemir Yusuf Mıarangoz, Süleyman Türkeli, Ali Demiray, Abdurrezak Esen, Muhittin Taştan.

Çalışma Bakanı R. Şemsettin Sirer Sendikalar Birliğinde

Sendika Başkanlarına (4) sual

Her gün biraz daha gelişmekte olan sosyal hayatımızda sendikaların büyük rolü olduğu muhakkaktır. Fakat, bilhassa zamanımızda ve özelinde durulacak mevzular hale değil istikbale ait olmalıdır.

İşte bu maksatla ilerdeki sosyal gelişmelerimize dair sendika başkanlarının neler düşündüklerini sendikaların uğradığı güçlükleri umumi efkâra duyurmak istedik. Aşağıdaki sorularımıza bütün sendika başkanlarından cevap bekliyoruz. Cevaplara bir de fotoğraf eklenmesi lâzımdır. Gelen cevapları geliş sıralarına göre neşredeceğiz.

Suallerimiz şunlardır:

1 — Sendikanız ne gibi müşkülleri karşılaşmaktadır?

2 — İşverenlerle olan münasebetlerinizden ve İş verenlerin Sendikanıza karşı takındıkları tavırlardan memnunmusunuz? Bu hususta ki temennilerinizi nelerdir?

3 — Sendika olarak ele aldığınız başlıca davalar nelerdir? bunların hangilerinde muvaffak oldunuz, hangileri'nde olamadınız? Sebepleri?

4 — Sendikaların inkişafı için, sendikalar kanununda veya diğer kanunlarda yapılmasını istediğiniz bir değişiklik Varmıdır? Varsa nelerdir?

İSTANBUL GARSONLAR SENDİKASI BAŞKANI B.İSMAİL İNAN'ın CEVABI

1 — Vazifesini bilmiyen Vilâyet Belediye ve Çalışma müdürlüğünden şikâyetçiyiz. Çünkü adı geçen makamların her hangi birinden herhangi bir mesele hakkında cevap almak veya icraat kabil olmuyor.

2— Şimdiye kadar İşverenlerin şeltaltına mazhar (?) olmadık. Onlar hırsızanın sendikamıza karşı sert ve yıkıcı fikirlerle mücadele de ısrar ediyorlar. Esasen kanunları çıkarıp ve sendikalarımıza yaşama hakkını veren devlete bağlı daire ve müesseseler bize müzahir olmadıktan sonra İşverenleri saltanat zihniyetinden vazgeçirmek mümkün müdür?

3 — Ele aldığımız davaların başında ve bize göre en mühimi yüz

(Devamı ikinci sahifede)

B.İsmail İnan

İŞÇİ Görüşü ile:

Basınımızdaki gaflar

Nesriyat Müdürümüztün teşvikiyle bu sütunda bir kaç yazı karaladık. Bu hafta yazı yazmak niyetinde değilim. Fakat bu sütunda yazımı görmek isteyen aşinalarım var. Dertlerimiz de çok. Gaye de davaya hizmet etmektir.

Bu sebeple bu hafta da yazımıza mevzu matbuat olsun. Biz, bağımızın ilk çalışma raporunda matbuat davalarımızı destekleyiniz diye matbuata epey istemde bulunmuştu. Bu sütemlerin bilâhare semeresi görüldü. Nitekim günlük gazetelerde işçilik, iş mevzuatından ve işçi şikayetlerinden sütunlarla yazılara rastlıyoruz. Matbuatın bu nevi nesriyatı bizim istediemleri göz. lediğimiz neticenin tecellisidir. Nesriyatı ile işçi tarafından tutulan gazetelerin gündeminde türajının arttığı da bir hakikattir.

Yalnız bu arada isimini yazmak istemediğim bir gazete bulanık suda balık avlamağa çıkmışa benziyor. Gazetelerin; şehrimizde bollaştığı su son yıllarda nesriyatı takip etmek hayli güç, takibe kalkışılsa bizim biz mahdut gelirlilerin keselerine olacaktır. Bunun için bu gazetede çıkan iki yazının muhteviyatını geç öğrenmiş bulunuyorum.

Yazılara göre güya Tekelin iş yerlerinde mümessil işçi intihabı İdarenin gösterdiği namzetler arasından olurmuş, bu namzetler haricinde kimselere rey vermek hiç bir işçinin haddi değilmiş, işçi mümessilleri idarenin adamları imiş, davaya samimiyetleri yokmuş, Tekel Genel Müdürlüğüne işçinin pahalılık zamm yapılması isteğini ulaştırdukmu gibi bir sinsi tevsirat.

Mümessil işçi intihabının nasıl yapıldığını ve Tekelde yapılan mümessil işçi intihabının ceryan tarzını bu gazete-ye her halde Çalışma Müdürlüğü bir tekzip yollamak suretiyle vazifesini yapacaktır.

Biz ra kadamızı söyleyelim. Matbuattan davalarımızın desteklenmesini arzu etmiştik. Böyle asılı astarı olmayan bir sürü münafe bulunduranın hakikat hilâfına nesrini istemedik ve istemiyoruz da.

Pahalılık zammı hususunda sayet verilen söz bu hafta verine getirilmezse çekecek vaziyeti da bu meselenin geçirdiği safahatı tebarüz ettireceğim.

Seyfi DEMİRSOY

Arjantinde işçi sendikaları

Yazan:
FRANCİSCO MOGGİA
rasyonu Türkiye işçi atesesi

İşçiler refah ve istikballerini kendi kendilerine temin edebilirler Fakat işçi olmayanlara da onlara hasret tazlarının ialahısı üzerlerine alabileceklerini hiç kimse ispha etmesin. Bir sendikaya dahil olmanın sebebi bir tektir: Herkesin hakkını korumak için birleşmek.

İstanbul Sendikalar Birliğinin organı olan «Hürbilek» gazetesi için hazırladığım «Arjantin İşçi teşkilâtları» serlevhalı yazımı başlamadan evvel; Arjantin Cumhuriyeti Çalıştırma Genel konfederasyonunun, aralarında bulunduğum ve onlasa la arkadaşlık etmek şarsına nail olduğum Türk işçilerine ve onların birliklerine vasıtamla gönderdiği selâm ve hürmetlerini takdim ederim.

SENDİKA TEŞKİLATLARIMIZIN BAŞLAGICI

Arjantin işçilerine, sendika kurabilmek için bir asrın 3/4 ü lâzım olmuştur. Birçok de. ıtar kapitalist kuvvetleri tarafından ezilmiş bir halde olan bütün Arjantin iş-çilerinin birliğine kavuşabilmek için, ayaklanma ve mücadeleye atılması icap etmiştir.

Müstebit patronlar, polis, zulüm, sürgün, işsizlik, açlık, sefalet, bir çok defa kan, bu hakiarmanın ve karşılaşılarımızın feda olan hayatları Arjantın işçisinin manevi atanı kurmamıştır, ve bugünkü haklı kıdkunmasını bu mücadelelere borçludur.

1870 senesinin başlangıcında, Buenos Aires'te birçok yardım cemiyetleri mevcuttu; daha sonra 1885 te Sendikalar kurulmaya başladı ve 1887 senesinde, halen mevcut ve 160,000 azadan ibaret olan Demiryolu Kardeşliği adındaki teşkilât doğdu.

Müteakiben, sendika hayatında küvvetli teşkilâtlar doğmaya başlar, bunların arasında, 200.000 azası ve 43 şubesi ile Maden İşçileri Birliği, 200 den fazla ve takriben 700.000 azası ile Ticaret Memurları Genel Konfederasyonu, 115.000 aza ve 26 şubesi ile Mensucat işçileri Birliği, 53 şube ve takriben 100.500 azalı yapı işçile- Birliği 36 şube ve 110.000 azalı giyim sanayii fedasyonu 120.000 azalı sanayii ıedersyonu, bahsedilebilir.

İŞÇİ TEŞK/LATLARININ ÇALIŞMA TARZLARI

Bir müessesenin veya atelyenin işçilerini iş veren nezdinde ve Sendikanın Yönetim Kurulunda temsil edecek olan bir dahili mümessil, bir genel mümessil, bir de fabrika dahili kurulu seçerler.

Bu mümessillerin fabrika dahilinde genişlemesi sağlayıcıdır. İş verenlerin yersiz ve doğru olmayan hücumlarına karşı geçici korurlar. Hatta iş verenler fazla mesai yapmak istediklen vakit mesai üzerlerinin iki misli ödesıtkler halde mümessiller, müessesenin dahilinde bu mesaiye izin vereceklerini yahut da vermiyecekleri olan makamdır.

Sendika Yönetim Kurulu müessese mümessillerinin raporlarını toplar ve ayrı zamanda müessesenin dahilinde vukubulan ihtilâfları halleder.

İhtilâf, işçileri kısmen veya toptan işlerinden alıkoyacak mahiyette ise, sendikalar ve Federasyonlar kendilıklerinden grev ilân edebildikleri gibi, ekseriyetle Yönetim Kurulu kendi Federasyonuna, ve eğer aza ise, Çalışma Genel Konfederasyonuna vakayı bildirir.

İşçi ve iş veren arasında vuku bulan ihtilâflar Çalışma Bakanlığına bildirilir. Bu makam işçilerin dıavasını haklı görüp onlara grev hakkını tanırsa, ihtilâf yüzünden kaybettikleri yevmiyelerin tediyesi için iş verenler mecbur tutulur.

(Devamı 4 üncü sahifede)

İşçi, kanuni haklarını kaybetmemek için nelere dikkat etmelidir?

— 3 —

Yazan: Avukat Safa Ş. ERKÜN

13 üncü madde bugünkü haliyle kifayetsizdir. Zira ihbar müddetleri ve dolayısiyle fesih tazminatı az olduğu gibi, işçinin kıdemi de son girişindeki çalışmasına münhasırdır. Ayni iş yerinde vaktiyle çalışıp da hastalık, askerlik gibi sebeplerle ayrılmışsa veya işyeri sahip değiştirmişse, işçinin ancak en sonuncu devrinde kıdemi nazara alınmaktadır. Bu vaziyeti gözönünde tutan kanun varın hazırlanan tâdil tasarısında, iş akdinin feshini ihbar müddetlerini ikişer misline çıkarmış, ayrıca işçinin sendikaya üye olması, mümessillik ödevinin icaplarını yapmasışıkâyet mercilerine başvurması gibi sebeplerle işinden çıkarılması halinde ve genel olarak fesh hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda bu mühletlere ait ücretlerin iki misline tazminat olarak ödenecegine dair farketmişen kalmıyor. Bütün gözler üzerinde çivilenmiş gibi hakim yavaş yavaş doğruluyor. Tercümana işaret ediyor. Sonra yütüne en sert bıçıdayı vermek için çalışarak mutad bir kaç söz söylüyor. Sorguya başlıyor:

— Adın ne ?

Bütün bu bakışlar bir anda hakime çevriliyor. Sonra tekrar maznuna dönüyor. Ermeni tercüman bu soruyu kaba bir ermeni şıyvesiyle Türkçeye çeviriyor. Maznun gözleri bileklerindeki kayışta ilerliyor. Tahta parmaklığın kenarına kadar geliyor. İçin için bir radyum parçası gibi yanan gözleriyle bütün salonu kucaklıyor. Bakışları bütün salonu dolaşıyor. Sonra geri geliyor. En önde oturan üç kişinin üzerinde durıyor.

Genç kızın sisli bir hazan akşamına benziyen ürkek gözlerine takılıyor. Alaylı bir bakışla onu süzüyor. Genç kızın bakışlar altında tuhaf bir eza yuduyor. Bir dakika geçiyor hakim sertçe saulini tekrarlıyor. Tercüman suali Türkçeye çevirmek için ağzını açacağı sırada maznun başını silkerek doğruluyor. İnsanı titreten bakışları ile hakimin gözlerinin içine bakıyor. Fasih bir İngilizce ile ağır sert ve kısa iki kelime söylüyor.

— Adım Mehmet oğlu Halit,

İngilizce bilmiyen hak bundan bir şey anlamıyor. Fakat heyeti hâkime birden afalıyor. Zihninden bütün takıntıyı toplıyarak maznuna çıkacak sualler hazırlamaya bu suretle generalin yanında kendisini göstermiyecalışan müddeiumumi yüzünü daha korkunçlaştırarak maznunu korkutmaya çalışan hâkim bu defa suali doğrudan doğruya maznuna teveih ediyor.

— Nerelisin?

— İstanbullu.

— Kaç yaşındasın?

— 29

Hâkim biraz duraklıyor. Maznun hiç kıpırdamadan olduğu yerde put gibi durmaktadır. Sual tekrar başlıyor:

— Ne iş yaparsın?

Bu sefer ellerini hürmetkâr bir tavır almak istiyerek aşağıya sarkıtıyor, topuklar birleştiriliyor.

— Türk ordusunda subayım. Yüzbaşıyım.

Hâkim en son ve mühim sualini soruyor:

— İngiliz ordusu aleyhine casuluğa teşebbüs suçu ile müttehimsiniz. Ne dersiniz?

Yüzbaşı başını kaldırdı. Tekrar salonu süzdü. Ve koltuğunda yarı baygın bir halde bulduğu Lizette generalı bir daha baktı. Sonra:

— Evet, dedi Doğru.

(Devamı gelecek sayıda)

Hürbilek'in Romanı

Yazan : Mustafa MEFHAR
No. 29

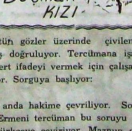

(4) sual

(Birinci Sahifeden devam)

de onlar meselesi idi. Bu hususa az müracaatımız Belediye daire encümininde aylardan beri bekliyor. Bundan başka mesai saatlerı haftalık iş'in, işçinin sıhhı durumları, işçi mümessili seçimleri gibi hususlara dair yaptığımız müracaatlar da vardır. Bu hususlarda ki haklımız kanunlarla sabittir. Ancak icraat ve tatbikat cıalışma müdürlüğünün çalışmasına bağlıdır ki, mesalesef böyle bir makamın varlığı ile yokluğununa bugün için farkı yok. tur.

Birde ernebi tahiyetindeki garsonlar meselemiz vardı. Bunların çalıştırılmaması hakkındaki isteğimiz Çalışma Bakanlığınca takviye edildiği halde henüz halledilmiş değildir. Temenni ederizki buda ıkteki vaid'er harmanına girmeden halledilsın.

4 — Sendikaların ırkışafı için kanaatimce ilk şart izinin şuurlu olmasıdır. Ancak işçi şuurundan dolayı zarar görürse böyle bir gelişme daha ilk hamlesinde sekteye uğrıyacaktır. Diğer taraftan sendikaların gelişmecıri için iş kanunu ile sendikalar kanununda bazı tadiller zaruridir.

Mesela: Sendikaları kanunda derki «sedik» üyelerini özel ve tüzel kişiler nezdinde temsil eder, üyeleri adına davı ikama eder...) Halbuki iş kanunununa bağlı iş ihtilâfları nizamnamesine göre işçi ile iş veren arasındaki bir ihtilâf ruhurunda bu ihtilâfın halli için evvela işçi mümessili ile işverenin anlaşması lâzımdır. Halbuki bu gibi ihtilâflarda işin halli için yeren karşısında sendikanın görünmesi gerekir ve İşverenin sendikayı tanıması şarttır.

Gaziantepte iplik fabrikası

Gaziantep (özel) — Gaziantep dokumacıları kooperatifi şehrde bir iplik fabrikası kurmaya karar vermiştir.

Fabrikanın kurulması için Tıcaret ve ekonomi Bakanlığı kooperatife ait fondan 473 bin lira ayrımıştır.

İşçinin kanuni haklarını kaybetmemesi

(İkinci Sahifeden devam)

bir başka şirket kurmakta, o da bunu başka bir şirkete devretmekte, şirketlerin hissedarlarının çoğu değişmese bile, işveren değişmiş sayılduğundan işçinin tazminat hakkı ihlal edilmektedir. Meselâ yukarıda sözü geçen Zeyllik ihtiyar işçiye, fabrikanın son sahibi bulunan şirket sadece dört yıllık mazisi olduğundan ancak bu miktar kıdem hakkını tanımaktadır. Gerçi İktisat Bakanlığının 14. 7. 1937 günlü ve 1369 sayılı bir genelgesi bu vaziyeti nisbeten önlemiye çalışmakta ise de, bunun kanunun hükümü ve kuvvetinde olmadığı açıktır.

Acaba iş akdinin fesh muhakkak suretle karşı tarafa ihbara mı bağlıdır? Yani işçi, daima fesh ihbar zorunda mıdır? Bazı hallerde kanun taraflara fesh ihbar mühletlerini bekletmeksizin akde son vermek hakkını tanımıştır. Hattâ iş akdi muayyen müddet için yapılmış bile olsa bu gibi hallerde, müddetin dolmasını beklemeden akdi feshedilebilir.

Evvelâ amlenin ne gibi hallerde iş akdini derhal feshedebileceğini araştıralım.

Kanun bunları iş grupta toplamıştır. «İş K. m. 15»:

1 — Sâhhi sebepler: İş akdinin mevzuu olan işin yapılması, işçinin sağlık veya hayatı için tehlikeli olursa ve bu hal mükavelenin akdi sırasında tahmil edilemiyen bu sebepten doğarsa, işçi derhal akdi feshedebilir. Meselâ Sütlüce İnfilâkın dan evvel, ayrı tedbirsizlik yüzünden kaza çıkabileceğini vaktiyle gören bir vasıflı işçi, pekâlâ bu sebepten dolayı akdi feshedebilirdi. Zira bilfarz bu derece tedbirsizlik bulunduğunu önceden tahmin etmesine imkân yoktu. Keza işçinin çalışırken dâimî surette yakından temasta bulunduğu işveren veya vekili, yahut başka bir işçi bulaşıcı veya istikrah verici bir hastalığa yakalanırsa, işçi akdi derhal feshetmek hakkını haiz olur.

2 — Ahlâkî sebepler: Bunlar umûmiyetle yakışmayan hallerdir. Meselâ iş veren bileyle işçiyi hata yaptırdır ise, bilfarz iş akdini yapacak vaziyetde ve şartlar gösterir, yahut hakikate uymayan malûmat verirse; yahut iş veren veya vekili, işçinin veya ailesinin şerefine, namusuna dokunacak, ahlâkını bozacak hareketler yaparsa, keza teavüz eder kırtına aykırı hareketle teşvik ve tahrik ederse yahut onlara karşı suç işlerse, kınınsa ve mükavelesine göre işçinin ücretini ödemezse, ücret parçı başına kazançlarıdıp da az iş vererek bunu sonradan telâfi etmezse, bulâsa iş şartlarını değiştirir, yahut tatbik etmezse, iş veren bir müniyyete aykırı olan bu gibi hareketleri karşısında, işçi akdi derhal feshetmek hakkını haizdir. İşçinin burada da dikkat edeceği nokta, bu gibi hallerin sabit olmasi lâzımdır. İşçinin inkârı halinde, sabit vesaiz yazılı delilleri hazır bulundurmaya bakmalıdır.

3 — Mücbir sebepler: İşçinin bir hafta veya daha fazla tâtili gerektiren mücbir sebepler doğarsa işçi bu müddet zarfında yarım ücretini alır ve sonra akdi feshedebilir. Mücbir sebepler, işçinin elinde olmayan pençe, seltele, harp ve başkası ve gibi hallerdir.

İşçinin derhal fesh hakkını gelince, bunları da kanun üç gruppa toplıyor: «m. 16». Bu hükümlerin bilinmesi de işçi için mühimdir. Zira, işçinin açtığı fesh ve kıdem tazminatı davasında, işveren tarafından 16 nci maddeye göre işine son verildiğin cevabıyla karşılaşması pek muhtemeldir.

1 — Sıhhî sebepler: İşçi kendi kusuru olmaksızın bir hastalık ve, ya arızaya uğrarsa, ve bu hal ilgili nizamnamedeki müddeti aşarsa yahut işçi yinni yapamaz hale gelirse veya bulaşıcı, istikrah verici bir hastalığa yakalanırsa, işveren akdi derhal feshedebilir. İşçinin lebine, bu hususlarda mukaveleye daha müsait şartlar konabilir.

2 — Ahlâkî sebepler: İşçi hile yaparak, İşvereni yanılttırsa meselâ akdi yaparken gerekli vasıf ve şartları haiz olmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürer ve yalnış malûmat verirse, keza işveren veya vekilinin, yahut ailelerinin şerefine, namusuna dokunacak, ahlâkını bozacak hareket yaparsa, bu şahıslara veya diğer bir işçiye karşı tecavüz veya tehdide kalkışırsa, İşverine sarkıyelir, İçki getirtse, İşveren sadakatsizlik edersa - meselâ emniyetsi ni suiistimal, hırsızlık, mesleki sırrı ifşa - vesair suçları işlerse, İşverenden izin almadan veya meşru sebebe dayanmadan devamsızlık edersa, dahili talimatname ve iş akdi gereğince mükellef olduğu görevi ihtara rağmen yapmazsa, İşin gidişini bozacak hareketler yapsa, kendi kasdından, derbederlik hayatından, içki İptilâsından veya suçundan dolayı bir hastalığa veya arızaya uğarsa, kendi kusdı veya aşırı ihmaliyle İşin emniyetini veya İkleye düşürürse, İşveren yedindeki makine, tesisat - vesir maderleri ön günlük ücretiyle ödiyemiyecek derecede hasara uğratırsa; İşçinin bu hekeletlerine karşı İşveren iş akdini derhal feshedebilir. Demek oluyor ki, dürüst ve şerefli bir İnsan sıfatiyle hareket, İşçinin kanuni haklarından faydalanması, ve onları kaybetmemesi İçin, şart olmalıdır, Fabrika yemekhanesinde bir arkadaşına sövüp döğen bir İşçi bana «fesih tazminatı alabilir mi yim?» diye soruyordu. Vaziyeti Çalışma Müdürlüğü vasıtasiyle tahkik ettirince, İşçinin kusuru anlaşıldı ve 7 kişilik ailesiyle, on para bile almadan, sokaya kaldı.

3 — Mücbir sebepler: Kendisayduğumuz mücbir sebepler yüzünden İşçi bir haftadan fazla çalışmaz ise, İşçi akdi feshedebilir. Bu bir haftalık ücreti İşçiye öder. İncelediğimiz ahlâkî sebepleri dayanıyle her İki tarafın - akdi derhal feshedebilmek salâhiyeti mutlak değildir, kısa bir süre aşmma tâbidir. Meselâ İşçi, İşverenin bu gibi kötü bir hareketini öğrenir öğrenmez 6 iş günü zarfında akdi feshetmelidir. 6 iş günü geçtikten sonra bu hak kullanılamaz.

Hukukçulıklar buna «sukutu hak müddeti» derler. Bu sayduğmuz halerden dolayı akdin derhal feshi halinde, hakkı olan taraf, dava açarak, hasıra çıkacak taraftan hâkimin takdir edeceği miktarda tazminat da alabilir. «İş K. 17». İhbar müddetleri esnasında İşveren, İşçiye yeni bir İş araması İçin gündeme İki saat İzin vermeğe mecburdur «İş K. 18». Keza İş akdinin feshinde veya İşin sonunda İşçi ücretlerinin derhal tam olarak ödenmesi mecburidir «İş K. 20». Bu mecburiyetlere riayet etmiyen İşverenin sevkıdaya ihbarı ve cezalandırılması mümkündür.

İşçi meskeni

(Birinci Sahifeden devam)

sahaların ucuz fiyat ve uzun vade İl taksitle az ve gelirli vatandaşlara tahsisi kabul edilmiştir. İstanbul şehir Meclisinde bu kanundan faydalanmak tasavvurundadır. Meselâ özerinde önemle durmakta dır. İki haftadan beri belediye, defterdarlık ve İmar müdürlüğü ile olan temaslarım bu yolda ümit ve memnuniyet vericidir. Bugün İstanbulun mühtelif 18 yerinde 700 kü sur hektarlık milli emlâk ait arsanın evsiz ve dar gelirli vatandaşlara tevzii maksadıyla Belediyeye devri takarrür etmiş ve plânları hazırlık edilmiştir. Beher arsa 200-300 metre kare büyüklükte olacağına göre bu sahalara ceman yüzlerce 18-20 bin ev yapılabilecektir.

Emlâk ve İrtedi bankasının bundan sonra yapacağı krediferin yalnız küçük evlere tahsisi kararlaştırılmıştır. Bu arada müessisi bu İnşaydan yuva yapı kooperatifi ya vaş ve mülevazi çalışmaktadır.

Yuva yapı kooperatifi adına Hay darpaşa garından başlıyarak İbrahimağa Jacıbadem asfaltına uzanan 450. 000 metre karlık sahada bir İşçiler, emekliler ve az gelirlilerin mahallesi meydana getirilecektir. Bu İş İçin azazi sahipleriyle bir koı binezon bulmak üzereyiz.Bu sahanın imar durumu tesbit edilmiş, plânları hazırlanarak tasdik İçin Anı karaya gönderilmiştir. Kooperatife ayrıca Balnumcuda da 65-70 bin metre karelik bir saha da teklif edilmiştir.

Evsiz dar gelirlilere tahsis edilen 18 yeri gezdim ve gördüm. Bu yerler şuralarıdır: Paşabahçe ile Beykoz arasında 250 hektarlık bir saha, Vaniköy Çengel köy arasında tahlimane ve çakal yolu civarı 40 İl hektardır, Beylerbeyi sırtları, Kadı köyünde koşu yolunda askeri prova netroyuma gıden asfalt üzerindeki saha, Kadıköyde fikir tepesi civarında 25 hektarlık saha, Kuruçeşme sırtı 4 hektarlık yer, Mecidiye köyde bahnımızda öksüzler yurdu etrafında 9 hektarlık saha. Mecidiye köyde kağıthaneye kadı sırtlar, Darülaceze-Sütlüce-Kurtuluş arasında 70 hektarlık arazi, yedikulede kale İçinde 4 hektarlık saha, Kazlıçeşmede evkafa ait saha, Bakköyde yasak gölgede 250 hektarlık saha, Mecidiyeköyde son otobüs durağındaki üçgen, Balta limanı dakı sırtlarda 40 hektarlık yer, İstanbulda 10 hektar, Yenikoy de bağlı mevkii dağıdan yerde 30 hektarlık saha. Tarabyada bostanlar mevkii Eyüpte Gümüş suyunda 18 hektarlık saha.

Her hektara 25-30 ev inşası düşü nülmektedir. Yani her evin arsası 2-3 metre kare olacaktır. Mecidiye köyünde, kadıköyünde, Kuruçeşme ve sütlücede olmak üzere 600 küsur parselin imar ve tatbik planları yapılmaktadır. Bundan bi kaç gün evvel defterdarlıkta gö rüştüm. Bu 600 parça belediyeye devredilmek üzeredir. Birkaç gün evvel ehrimize gelen ve sendikalar birliğinede uğrayan Çalış B. Reşat Şemsettin Sirer de burada, İzmir'de Burada İşçi mesken ve mahalles konusu üzerinde İlgilenmiş ve tetkiklerde bulunmuştur. Çalışma Bakanlığı da bu konu üzerinde dikkatle durmaktadır.

İşçi arkadaşlarımla bu meseleleri ayın 15 inden sonra yapacağımız toplantılarda daha geniş olarak görüştür ve konuşuruz.)

SİVAS TOPÇU FEDAİLERİ
NİYAZ YAHİNE - BANGOLU

TARİHİ ROMAN No. 5

Fedailer, şimdi düşman arıyorlardı. Ve başlarında genç Hasan vardı.

Top sesleri devam ediyordu. Bir aralık bir uğultu halinde sesler gelmiye başladı. Hasan, o tarafa gitmek için yoluna degiştirdi. Bir kaç yüz metre ilerlemişlerdi. Bir askerle karşılaştılar. Asker:

Nereye gidiyorsunuz diye sordu.

— Harp etmiye...

— Geri dö.nünüz, Ruslar ilerliyor

Hasan heyecanla sordu:

— Nerede ilerliyor?

Asker, elinde ilersin! işaret etti:

— Aha, şurada dedi. Bizim de şurada bir topçu batarya mız var..

Bir kaç mermisi kaldı. Son fedai olarak kalıyoruz. Düşman menzile gelince o mermilerde atacak ve sonra esir olacaklar...

— Gelen asker çok mu?

— Bilirmiyiz. Elbette çok. uğultusu gökleri tutuyor.

— Fedai topçu nerede?

— Nah şurada...

Hasan, arkadaşlarına döndü. Bir işaret verdi. Sonra hıza fedai topçunun bulunduğu yer koştu.

Genç Hasan Rus kuvvetlerinin hücum etmekte oldukları yeri yüzü gördükten sonra batarya başındaki askerlere:

— Arkadaşlar, dedi. Biz hücuma geçeceğiz. sakın bizi de bombardımın etmeyin.

Batarya başında üç asker vardı. Kaçı, sakalına karışmış, kırk, kırk beş yaşlarında topçu çavuşu, genç Hasanı başan ayağa kadar süzdükten sonra arkadaşlarına baktı. Göz, leri dalmıştı. Bir kaç dakika derin derin düşündükten sonra:

— Arkadaş, dedi, bizim dört tane mermimiz kaldı. Onları da, nah şu geçide Rus askerleri geldikleri vakit sallayacağız.

Genç Hasan, topçu çavuşunun işaret ettiği geçide baktı:

— Oraya gelinceye kadar bekliyecek misiniz?

Beş mermiye iş gördürmek İçin bekliyeceğiz Sonra da...

Topçu çavuşu başka bir şey söylemedi, sustu. Gözleri gene dalmış ve yaşarmıştı Genç Hasan, çavuşun ne demek istediğini anlamıştı.

Çavuş , dedi sonra hep beraber şehit oluruz..

Yadideki çadırlar sökülmüş, arabalar uzaklaşıyorlardı ve arabalarla beraber sesler de arıya arıya kayboluyordu.

İlerleyen Rus askerlerinin (Hurraa) seslerı gittikçe uğultu halini alıyordu. Topçu çavuşunun heyecanlandığı yüzünün renginden belli oluyordu. Sesi titremeğe başlamıştı. Fakat gözlerinde korkunç bir irtikam parıltıdı yanıyordu.

— Delikanlı, sis, şu geçidin üstünde bekleyiniz, zaman yaklaştı Allah yardımcımız olsun.

Genç Hasan, arkadaşlarına gördü Gözlerine, gene o tanımadığı genç ilişmişti. Ahmedin yanına gitti:

— Ahmet, dedi, bu genci sormuş tum sana?.

— O da bizim gibi fedaidir.

— Kimin nesi?.

— Benim tanıdığımdır Hasan. Cesur, gözü pek bir gençtir..

— Kendisini tanıyorum ama, yabancı da değil gibi. Pek masum hali var.

— Arzusu ile geldi..

— Haydi, şimdi şu sırta gidiyoruz. Beş top atıldıktan sonra hücum edeceğiz.

Fazla bekletmedıler, sıratle sırta doğru yürüdüler..

Rus askerleri, ta mdönemece geilmişlerdi, Ruslar, onların da ateş edecek bir topçu bulunduğunu kat'iyen bilmiyorlardı. İlk mermi, korkunç bir cehennem ateşi yağdırmış ve ön hatlarda bulunanlar toprak, lara karışmışlardı.

Beşinci mermi atıldığı vakit, Hasan'ın ağzı sesi duyuldu:

— İleri arkadaşlar...

Şimdi tüfekle sesleri ve fedaile rin birbirini teşvik eden bağrışları duyuluyordu. Rus ordusu için hayati bir geçit noktası olan Totrakan ele geçmesze, Türk ordusu büyük bir zafer temin etmiş olacakı, Bu ni pek iyi İşin Rus kumandanı zayıata bakmadan askerlerini ileri sürüyordu.

Bir saat kadar süren mücadele, gittikçe hararetini arttırıyor, Rus askerleri durmadan takviye alıyorlardı, genç Hasan, yanı başında cen veren arkadaşlarını görünce, büütün kendini kaybetti, O, artık neyaralanmaktan, ne de ölümden korkuyordu. Son nefesine kadar burada çarpışacaktı.

Bir aralık, Rus kuvvetlerinin geçtiklerinden yeni bağrışlar duyuyu. Demek yeni kuvvetler geliyordu. Hasan, etrafa dağılmış, mütemadiyen ateş eden arkadaşlar.na baktı. Bu sırada Türk bataryasının bulunduğu yerden kendisine işaretler verildiği ve bir askerin de yerlere sürünerek yaklaşmakta olduğunu gördü Asker, sesini duyurabilecek kadar yaklaşınca:

— Geri çekiliniz, yere yatınız.. diye bağırdı.

Beş dakika sonra, Türk bataryasından yeni bir ateş başlamıştı. Şimdi, geçit, bir insan mezbahası haline gelmişti. İleri atılan Rus askerlerinin vücutleri boşlukta parça parça dağılıyordu.

Hâdise şu idi: Geri çekilmekte olan Türk müfrezelerinden biri, geçitte harbin başladığını görünce imdada gelmiş, ve arada, iki nefer, karargâhtan mermileri atlara yükleyerek buraya yetiştirmişlerdi.

Totrakan harbi kazanılmıştı. 303 Rus askeri öldürülmüş, geri kalanları esir edilmişti. Genç Hasanın fedailerinden beşi, imdada yetişmiş müfrezeden de 12 kişi şehit düşmüştü.

Mehmet Paşa, Türk ordusuna bu büyük zaferi kazandıran batarya çavuşunu huzuruna çağırdı. Batarya çavuşu:

— Serdarı Ekremim, dedi, bu safer benim değil, genç bir fedainindir. O, hem bizi, hem de ordumu kurtardı.

Uzaktan marş sesleri geliyordu:

Envace hana gerk olda
Sahraları oldu lâlezar.

(Sonu Var)

Kartal Gençlik Kulübünün tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

Madde 25 — Umumi heyet toplantılarının raporları ve kararlar reis ve kâtip ler tarafından imza edilerek hususi kartonda saklanır.

Madde 26 umumi heyet tarafından seçilecek idare heyeti azaları ile nizamnamede yapılacak değişiklikler karar tarihinin ertesi gününden itibaren bir hafta zarfında kanuni merciye tevdi edilir.

Madde 27 — İdare heyeti şu suretle teşekkül eder.

1) Başkan
2) Umumi kâtip
3) Umumi kaptan
4) Muhasip
5) Aza

Madde 28 —İdare heyeti vazife müddeti bir senedir.

Madde 29 — İdare heyetinin vazife ve selâhiyeti şunlardır:

a) Kulübün dahili ve harici işlerini idare etmek.

b) Umumi heyet kararları ile bütçeyi tanzik etmek.

c)Azanın kulüp disiplinine ve nizamnamesine riayetini temin etme

d) Kulübe aza kabulüne, aidat veremeyecek azanın bu aidattan istisnasına karar vermek (fiilen spor yapanlar arasında)

e) Kulübün faaliyetinj muhtelif subelere ayrımak suretile tanzim ve sube kaptanlarile sair vazifedarları tayin ve icabına göre teb dil etmek

f) Bütçe katı hesap ve bir senelik çalışma rapor ve projelerini hazırlamak veumumi heyete arz etmek.

g) Spor levazımının tespit ile bunların satın alınmalarını ve iyi bir şekilde muhafaza edilmelerini temin eylemek.

Madde 30 — İdare heyeti intihabı ile beraber umumi heyet tarafından ayrıca üç te yedek azaseçilir. İdare heyetinde inhilâl vukununda rey sırası ile yedekler idare heyetine girerler.

Madde 31 — Kulübün parası bankalardan birinde açılacak cari hesaba yatırılır. Bu para bankadan umumi katiple muhasebecinin müşterek imzaları ile alınır. İdare heyeti cari işlerin görülmesi için kulüp kasasında (300) Üçyüz liraya kadar para bulundurma hakkına haizdir

Klübe müteallik icra, İstiraz ve İpotek İşleri idare heyetinin selahiyeti dahilindedi r.

Madde 32 — Başkan

a) Kulübü her hususta temsil eder. b) Kulüb nizamname, hükümlerinve umumi heyet kararlarına mutabik bir surette idaresini temin eder.

b) Kulüp idare heyetindeki vazifedarların vazifelerini yapmalarına nezaret eder.

c) Kulüpte bilhassa içtimai, fikrii, hayatın tanzim ve idaresi hususunda ve gençlerde nezih sportmenlik ruhunun yerleşmesi hususunda birinci derecede alâkadardır.

d) İdare heyeti kararı ile, heyeti toplantıya çağırır,

Madde 33 — Umumi kâtip

Başkan bulunmadığı zamanlar başkanlığın bütün hukuk ve vezaifi umumi kâtibe intikal eder.

Madde 34 — Umumi kaptan

Kulüptün teslimden itibaren munta zaman spor kollarının faaliyetlerini gösterir fotoğraflı albüm ve hatıraları muhafaza ve idame ettirmek. Muntelif spor şöbeleri için müteahasses kaptanları seçmek ve idare heyetine teklif etmek. İdman ve müsabaka faaliyetlerini gösterir bir defter tutmak şube kaptanları tarafından tertip edilen idmanları tetkik tadil ve tasvip etmek

Madde 35 — Muhasip muhasebe talimatı ile mukayrer usulleri dairesinde kulübün bütün hesap işlerini idare eder sarfiyatı usulü dairesinde İcra ile varidatın mehbaslarını ede edilmesi için faaliyet sarf ederek sene nihayetinde katı hesabı tanzim eder.

Madde 37 — Mürakip umumi heyet tarafından kulübün mali işlerini tetkik ve mürakabe ethmek üzere üç mürakıp intihap edilir. Bunlar umumi heyete kulübün mali muameleti hakkında bir rapor vermekle mükelleftir.

Madde 38 — Haysiyet kurulu kulübün spor disiplinine nizamlarına' vekaat ve serefine maddi ve manevi menfaatlarına umumi ahlâk ve âdaba muganyir kulüp arkadaşları arasındaki münâşe ve tesviye ü bozucu hareketlerini tetkik ve müsebbipleri hakkında nizamnamede muazzah cezaları vermeye yetkili olmak üzere beş asli ve üç yedek azadan mürekkep bir haysiyet kurulu bir sene müddetle vazife ifa etmek üzre umumi heyet tarafından seçilir.

Madde 39 — Haysiyet divanı azasının yaş haddi otuzdur. (Asgari)

Madde 40 — Haysiyet kurulu alâkalı arzdinleyerek tetkik ettiği fiilin derecesine göre müsebbipleri hakkında aşağıdaki cezaları verir:

1 — İhtar
2 — Tevbih
3 — Asgarî onbeş gün azamî üç sene müddetle sporuf veya idari (seçime ve seçilme hakkına samil) hak mahrumiyeti.

4 — Azalıktan çıkarma bu cezalardan ilk üç maddede tasrih edilenler katidir. Dördüncü maddedeki cezaya karşı nizamnamenin 16. maddesinin 6. Fıkrası mucibince ilk toplanacak umumi heyete itirazda bulunabilir şudaki bu itiraz haysiyet kurulu kararının tatbikini geciktirmez.

Madde 41 — Kulübün varidatı şunlardan ibarettir:

a) Duhuliyeler.
b) Senelik aidat.
c) Teberruler.
d) Müsabaka ve müsameleler hasılatı.
e Beden terbiyesi genel müdürlüğünce ve teşkilâtınca yapılacak yardımlar.

Madde 42 — Her türlü hasılat muvazzaf bir tahsildar tarafından imzalanacak kopyalı dip koçanlı ve veren tarafından imza edilmiş makbuzlarla yapılır.

Madde 43 — Hertürlü sarfiyatı idare heyeti kararına ve evraklı müspitleye istinat eder.

Madde44 — Kulüp gayelerinin tahakkuku için idare heyeti kararı ile şübeler açılabilir.

Madde 45 — Fesih halinde kulübün malları ve eşyaları bir -cümlehukuk vecaybi ile kıralaya devrolunur.

—SON—

HÜRBİLEK
HAFTALIK GAZETE

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

Yazı İşlerini fiilen idare eden:
Sabahattin Selek

Basıldığı yer: TAN Matbaası
İSTANBUL

Arjantin sendikaları

(2 inci sahifeden devam)

SENDİKA YÖNETİM KUBULLARINI EN ÇOK ALAKADAR EDEN MEVZULAR

İşçi teşkilâtlarını, kendi azalarının bütün dâvaları alâkadar eder, Bunun için biz Arjantin İşçi hareketine «İşçisınıflarının kalkınması» adını vermekte ve kuvvetini gönden güne daha fazla tevsi ederek ileri gitmek ve daimî bir arzumuz olan topluluğun refahını temin etmek için çalışmaktayız.

Eskiden, biz, İşçiler, bir hakka sahiptik: Açlıktan ölme hakkı; fakat şimdi hepimiz ayni haklardan faydalanamıyoruz.

Halen, Arjantin Sendikaları, Sosyal Kanunların günden güne gelişmeleri için büyük alâka ile çalışmaktadırlar.

Bu çalışmanın neticesi olarak: İş kazası ve hastalık hallerinde galısılmayan günlerin yevmiyesi, istenmiyorsa tazminat, ücretli seneilik tatil, sene sonunda çift aylık, ailevi ücret, doğum, tekaütlük sendika hürriyeti, grev haklı, iş mahkemeleri, İşçi Üniversitesi, amele tüzüğü, ücretli millî bayramlar gibi kanunî haklara sahip olduk.

Halen yeni bir kanun hazırlanmaktadır. Bu kanuna göre fabrikaların sene sonlarındaki kârlarının muayyen bir kısmı İşçilere hisse senedi olarak dağıtılacak, bu suretle İşçiler de çalıştıkları fabrikanın kârında bir hisse sahibi olacaktır.

SENDİKALARIN AZALARINA TEMİN ETTİKLERİ FAYDALAR

Bütün Arjantin Sendikalarının azaları, teşkilâtın biçimine ve faydalandıkları yardımlara göre değişen bir aidat vermeye mecbur tutuluyorlar.

23852 kanununun 40 ıncı maddesi mucibince bu aidatlar işverenler tarafından tenzil edilerek, mümessilleri vasıtası ile sendikalara tevdi edilirler.

Bugün Arjantin Cumhuriyetinde, bütün İşçiler faydalı buldukları için mensup oldukları Sanayinin Sendikasına dahildirler, Bu faydaların bir kaçı şunlardır: İş verene karşı kendi haklarının korunması ile teşkilâtların dahilinde bulunan kanunî hizmetler, hekimler, hastaneler, kütüphaneler, turizm, spor sahaları v. s.

SENDİKALARIN ORGAN VE KONGRELERİ

Sendikalarımızın hemen hepsi, haftalık, 15 günlük veya aylık gazetelerini neşrederler, Bunlar gazete veya mecmua halinde çıkar, kendi azalarına iş sahalarındaki haberleri vermekle, hepsi de ayni gayeyi güderler.

Federasyonlar adı kongrelerini, aza sendikaların gönderdikleri mümessillerin iştirakile, yılda bir defa yaparlar. Millî veya Eyalet Kongreleri olabilen olaganüstü Kongreler ise, lüzum görüldüğü vakit toplanırlar.

Birliğimiz olan, Çalışma Genel Konfederasyonu, sene zarfında Millî veya Eyalet Kongreleri gibi birçok Kongre yapar, ve Millet lerarası Teşkilâtına mensup olduğundan bunun bütün Konferanslarına İştirak eder.

SENDİKALARIN BİRİRİLERİ ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Arjantin İşçi teşkilâtlarının aralarındaki münasebetler mütemadi destek ve yardımdan ibarettir. Çünkü böyle olmayıp teşkilâtların aralarında olan birlik mevcut olmamışsı olsayıdı, işçilerin tesanüdü çok zor olacaktı. Bugün sendikalarımız bütün işçileri bir blok haline getirmek için çalışmaktadırlar.

Burada 9/10/1946 tarihinde General Peron'un bizlere dediğini hatırlatmak münasiptir. General Peron şöyle demiştir:

«İşçiler, refah ve istikballerini kendi kendilerine temin edebilirler, fakat işçi olmıyanlara da onların hayat şartlarının islâhını üzerlerine abalıeceklerine hiç kimse şüphe etmesin, ben sizlere sendikalarımızı birleşik ve kuvvetli olarak muhafaza etmeçi tavsiye ediyorum. İş menfaatlerinizin muhafaza sendikaların dahilinde en başta gelen mevzudur Bir sendikaya dahil olmanın sebebi bir tekdir: Herkesin hakkını korumak için birleşmek».

SENDİKALAR VE İŞVERENLER ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

İş verenler bizleri anlamak istemiyorlar, bundan dolayı birçokları, işçileri gene eskisi gibi çalıştırmak için mücadeleye devam etmektedirler.

Biz Arjantin İşçileri, hem kapitalizme, hem de Komünizme karşı savaşmaktayız. Çünkü, her iksil de in saniyete sefaletten başka bir şey ge tirmez,

Kapitalizm, işçiyi açlık ve sefalete mahkûm ederek onların sola kaymalarına ve Komünist olmalarına sebebiyet vermektedir. Halbuki, İşçi tatminkâr bir ücret alır ve hayat seviyesi yükselirse Komünizm ölüme mahkûmdur.

Meselâ Arjantinde, Komünistler serbesttir. Ve bunlara istedikleri gibi propaganda yapabilmek için nereden geldiği bilinmiyen kasak dolusu para akmaktadır. Komünistler, gazeteleri ve her türlü propaganda vasıtaları vardır. Bunu şöyle ki: Komünistler, bütün bir sol kanadın tarihinizin kaydettiği en temiz seçimler olan son seçimlerde büyük bir hezimete uğradılar.

T. C. Ziraat Bankası

TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLANI

Hesapları 50 liradan aşağı düşmiyenlere verilecek ikramiyeler:

4	tane	1.500	lira
4	»	500	»
8	»	250	»
40	»	100	»
120	»	50	»
240	»	20	»
400	»	10	»

Çekilişleri: 16 Şubat — 10 Mayıs — 26 Temmuz — 29 Aralık.

Çekilişlerde ikramiye çıkmayan yerler için ayrıca 21 Haziran ve 10 Aralıkta 2 ilâve çekiliş daha Yapılacak 6100 lira dağıtılacaktır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu

İş ve İşçi Arıyanlar

İş, yahut işçi arıyorsan, İş ve İşçi Bulma Kurumu şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUMUN ŞUBELERİ

Ankara Müd.	13686	İzmir Müd.	4842
İstanbul Ajanlığı	21942	Adana Müd.	1152
İstanbul Müd.	41367	Konya Müd.	
Üküdar kolu		Trabzon Müd.	110
Eyüp kolu		Bursa Müd.	1963
Bakırköy kolu	16.104	Eskişehir Müd.	
Beşiktaş kolu	81849	Samsun Müd.	340

Kanunların girmediği

(Birinci Sahifeden devam)

evine kadar gitmek zorundadır.

4 — Böyle bir muhite doktordan, hastahaneden dem vurulamıyacağı açıktır. Doktor hastahane şöyle dursun iş yerlerinde bir ecza dolabı bile mevcut değildir. Ani bir kaza vukuunda (ki sık sık görülür) ilk tedavinin yapılmasına imkân ve ihtimal vuktur. Yaralanan hastahaneye kadar kaldırılması ve birkaç saatlik bir müddetin geçmesi belki de ölümüne sebep olabilir.

5 — Çalışan işçiler için barında kayıt, kuyut da yoktur. Bu iş yerlerinin ve çalışan işçilerin Çalışma Müdürlüğü ile İşçi sigortaları ile hiç bir ilişiklikleri mevcut değildir. Bunun için en hafif asker kaçağı olan birçok suçluların da buralarda barınmaları her zaman görülen hususlardır ve bu hal hakiki işçileri müteessir etmektedir.

Mahmutpaşayı anlatmak ve izah etmek gazetemizin mahdut sayfalarının harcı olmaktan uzaktır Bizim sıraladığımız hususlar kalbur üstü ve herkesin görebileceği şeylerdir.

İş Kanununun tadili için hazırlandığımı İşittiğimiz tasarının biran evvel kanuniyet kesbetmesi, herşeyden evvel Mahmutpaşa ve benzeri yerlerde çalışan işçiler için hayatî ehemmiyeti haizdir Bu tasarının, bir kazaya uğramadan B. M. M. nin ilk çalışma devresinde kanunlaşmanın temenni eder, küçük iş yerlerinde çalışan işçilere sahr dilerim.